

Energiyaning ahamiyati.

Muhtorova Omina

Bahromjon qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

aniq fanlar fakulteti

Fizika astranomiya yo'nalishi

1 bosqich 102 guruh

Anontatsiya: *Ushbu maqolada energiyalar haqida tushuncha. Fizikada energiyaning o'rni barqaror energiya haqida ma'lumotga ega bo'lasiz*

Kalit so'zlar: *Energiyaning saqlanish qonuni kinetik energiya potensial energiya barqaror energiya.*

Energiya (yun.— harakat, faoliyat) — har qanday ko'rinishdagi materiya, xususan, jism yoki jismlar tizimini tashkil etuvchi zarralar harakatining hamda bu zarralarning o'zaro va boshqalar zarralar bilan ta'sirlarining miqdoriy o'lchovi. Energiya yo'qdan bor bo'lmaydi bordan yo'q bo'lmaydi va energiya o'zgarishi mumkin. 8 ta asosiy energiya turi mavjud. Har bir energiya turi o'z ichida ham farqlanadi. Umuman olganda bu ish qilish qobiliyatini anglatadi. Biz energiyaning katta qismini hayotimizda ishlatamiz. Shu sababli, energiya bizning hayotimiz uchun juda muhimdir. Energiya turlarining nomlari; potentsial, kinetik, yorug'lik, issiqlik, kimyoviy, elektir, yadro va tovush energiyasi kabi. Fizikani biz energiyasiz tasavvur qila olmaymiz albatta.

Kinetik energiya: Kinetik energiya mavjud bo'lishi uchun jism harakatda bo'lishi kerak. Kinetik energiya, shuningdek, harakat energiyasi sifatida ham tanilgan; balandlikdan to'pning tushishi, odamning havoga sakrashi kabi misollar keltirish mumkin.

Potensial energiya: potensial energiya, biror bir tizimga ta'sir qilayotgan kuchlarning ishi tizimning boshlang'ich va ohirgi holati bilan bog'liq bo'ladi. Bu

potensial energiya, zarralar o'rtasidagi masofa, gravitatsion kuchlarga, elastik kuchlarga yoki boshqa kuchlarga bog'liq bo'lishi mumkin.

Kimyoviy energiya: kimyoviy reaksiya natijasida moddalar hosil qilgan energiya kimyoviy energiya deyiladi. Kimyoviy energiyada energiyani yo'qotish va yutish kabi usullardan konvertatsiya qilishdir. Shunday qilib moddalarning energiyasi chiqariladi.

Yadro energiyasi: Bu parchalanish va sintez natijasida hosil bo'lgan energiya. U atom elektr stansiyalarida olinadi. Yadro energiyasi ehtiyotkor va yaxshi jihozlangan ob'ektda ishlab chiqarilishi kerak. Aks holda, juda og'riqli natijalarga duch kelish mumkin.

Ovoz energiyasi: ovoz energiyasini shishani sindirish va baland ovoz bilan har qanday ob'ektiga zarar yetkazishi bilan izohlash mumkin.

Nur energiyasi: Bu atrof- muhitni isitish shaklida ko'rsatilgan energiya turi. Yorug'lik energiyasiga misol; Yonayotgan lampochka, chiroq, quyosh kabi narsalarni keltirish mumkin. Quyosh eng katta yorug'lik energiyasidir.

Energiyaning saqlanish qonunini bu yo'qdan bor bo'lmaydi bordan yo'q bo'lmaydi deb aytish mumkin.

o'proq o'rganish

Bu maqola avtomat tarjima qilingan yoki mashina tarjimasi tayinli o'zgartirishsiz chop etilgani e'tirof etilmoqda. Tarjimani tekshirib chiqish hamda maqoladagi mazmuniy va uslubiy xatolarini tuzatish kerak.

Siz maqolani tuzatishga ko'maklashishingiz mumkin. (Shuningdek, tarjima bo'yicha tavsiyalar bilan tanishib chiqishingiz mumkin.)

Energetika barqaror soha hisoblanadi, agar u „hozirgi kun ehtiyojlarini qondirsa, kelajak avlodlar o'z ehtiyojlarini qondirish qobiliyatiga putur yetkazmaydi“[1].

Barqaror energiyaning aksariyat ta'riflari issiqxona gazlari emissiyasi kabi ekologik jihatlar, energiya tanqisligi, ijtimoiy va iqtisodiy jihatlarni hisobga oladi.

Shamol, gidroenergetika, quyosh va geotermal energiya kabi qayta tiklanadigan energiya manbalari, odatda, qazib olinadigan yoqilg'i manbalariga qaraganda ancha barqarordir. Biroq, qayta tiklanadigan energiya manbalarining ba'zi

loyihalari, masalan, bioyoqilg'i ishlab chiqarish uchun o'rmonlarni qisqartirish atrof-muhitga jiddiy zarar yetkazishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A Barkamol avlod orzusi.O'zbekiston milliy entsiklopediyasi.-2000.
- 2.Bugayev A.I Metodika prepodovaniya fizika v sredney shkole.- M: Prosvesheniye,1981.
- 3.Dimonstratsionny eksperiment po fizike v sredney shkole.ch.1-2. 1978